

Nr 105.

Av herr **Werner** i Höjen m. fl., om höjning av det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till reseersättningar åt lantmåteripersonal, som sysselsättes med lantmåteriförrättningar.

Under punkt 161 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att det av statliga medel utgående anslaget till traktamentsersättningar åt lantmåteripersonal som sysselsättes med lantmåteriförrättningar måtte i vad det avser traktamenten uteslutas och kostnaderna överflyttas å de av förrättningarna ifråga berörda jordägarna.

Härigenom har ett i 1932/1933 års statsbudget ingående förslagsanslag, avseende jämväl reseersättningar till sagda personal tillhopa 820,000 kronor, enligt vederbörande departementschefs beräkningar ansetts kunna nedbringas till 320,000 kronor, att utgå enbart till reseersättningar.

När frågan om traktamentsersättning av statsmedel till lantmåteripersonal upptogs till beslut vid 1918 års riksdag, så ansågs denna fråga av så betydelsefull natur att den avskildes från övriga med lantmåteriväsendets omorganisation sammanhängande frågor, i och för skyndsammare behandling.

Riksdagen framhöll bland annat att ordningen för lantmåteripersonalens utbekommande av rese- och traktamentsersättningar vore synnerligen otillfredsställande och ägnad att ge anledning till befogade klagomål. Då en ny lantmåteritaxa inom en nära framtid torde komma att utfärdas, och det väl icke kunde undgås att upptaga höjda avgifter för verkställt arbete vilka avgifter ju skulle gäldas av rekvirenterna, framstode förändringen såsom en provisorisk anordning, som tillförde jordägarna och huvudsakligen lantbrukarna en tillfällig lindring, av vilka de just under dåvarande tider vore i stort behov och som i sin mån bidroge att främja deras näring.

Med denna motivering beslöt riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget på denna punkt från 150,000 kronor till 650,000 kronor.

Vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 235 år 1920 angående lantmåteriväsendets fullständiga omorganisation beslöt riksdagen med konfirmerande av 1918 års beslut angående traktamentenas utgående av statsmedel utöka anslaget att omfatta jämväl lantmåteripersonalens resekostnader. Till stöd för förslaget härom hade departementschefen åberopat lantmåterikommissionens yttrande i annat sammanhang, att jordägarernas kostnader för lantmåteriförrättningar borde i vidare grad lindras. Beträffande dylik ersättnings utbetalande av statsverket även till lantmåterielever framhölls särskilt att det icke vore förenat med rättvisa och

billighet att jordägarna åsamkades utgifter för elevens utbildning, som det snarare ålåg staten att främja.

I anseende till det allt mer komplicerade förfarande vid jorddelningsförrättningar som blivit en följd av en senare tillkommen lagstiftning har anslaget ifråga under budgetåret 1930/1931 uppgått till 1,025,000 kronor, men på grund av ändrade bestämmelser nedbringats till cirka 800,000 i 1932/1933 års budget.

Granskningsnämnden vilkens uppgift i främsta rummet synes ha varit att framkomma med förslag till besparingar har emellertid härvidlag gjort ett principiellt märkligt avsteg och föreslagit att icke mindre än 500,000 kronor av ifrågavarande anslagspost skulle överflyttas från statsverket på vederbörande sak- eller jordägare. Härigenom har en besparing beräknats uppstå för statsverket å cirka 400,000 kronor.

Det är alltså icke fråga om en verklig besparingsåtgärd, utan ett överflyttande på en viss samhällsgrupp av en utgiftspost, som genom beslut av 1918 och 1920 års riksdagar rättvisligen ansetts åvila statsverket.

Ett upptagande till förnyad prövning av denna principfråga skulle endast kunna motiveras med att väsentligt förbättrade förhållanden nu skulle hava inträtt i de av jorddelningsförfarandet berörda objekten jordbruket och skogsbruket. Att så icke är förhållandet torde icke behöva närmare utvecklas. En jämförelse med de förhållanden som förelåge vid statsmakternas tidigare ståndpunktstagande i denna fråga tala icke till förmån för förslagens genomförande.

Såsom förut något vidrörts ha jordägarnas kostnader för förekommande delningsförrättningar högst väsentligt ökats. Detta dels beroende på de höjda avgifter för lantmäteriärbete som jordägarna enligt den nya lantmäteritaxan ålagts att betala, dels ock på grund av jorddelningslagens bestämmelser angående ett noggrannare förrättningsförfarande. Redan nu äro dessa, på grund av statens ingripande, ökade kostnader för jordägarna synnerligen betungande. Dessutom har jordägaren att svara för hantlangningskostnad, hävde- och skogslikvider huvudsakligen utgående i kontanter. Skall därutöver enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag traktementsersättning till tjänstgörande lantmätaren och dennes biträden uttagas av samma jordägare, så torde detta vara ägnat att i de flesta fall verka allt för ekonomiskt betungande för sakägarna under nuvarande svåra krisperiod.

Efter gjorda beräkningar har från lantmäterihåll framhållits att den på så sätt uppkommande ökningen i de totala kostnaderna skulle i medeltal komma att uppgå till 30 å 40 procent medan för de norrländska länen dessa kostnader beräknas stiga med upp till 80 å 90 procent.

Det förtjänar i detta sammanhang påpekas, hurusom ägare av mindervärdig jord skulle komma att drabbas hårdare än ägare av mera värdefull sådan, och att det legala jorddelningsförfarandet, såsom en viktig hjälp för uppnående av förbättrade bruksförhållanden och en ökad egnahems-

bildning, komme att i görligaste mån undvikas till förfång för ordnade skiftesförhållanden.

Att under den förödande jordbrukskris, som nu råder, företaga en åtgärd varigenom en staten sedan lång tid åliggande utgift övervältrades på en viss samhällsgrupp skulle verka så mycket mera egendomligt som statsmakterna samtidigt genom omfattande hjälpåtgärder måste stödja samma samhällsgrupp i dess svåra läge.

Med stöd av vad vi ovan anfört få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta höja det av Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkt 161, äskade extra förslagsanslaget till reseersättningar åt lantmä-
teripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrätt-
ningar, från 300,000 kronor till 800,000 kronor för att
möjliggöra att traktamentsersättning fortfarande må
utgå av statsmedel.

Stockholm den 19 januari 1933.

Osc. Werner,
Höjen.

K. A. Westman,
Brobygård.

Ivar Pettersson,
Rosta.

P. Persson,
Trängen.

Emil Hultman.

